

การอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณสำหรับนักวิจัยมือใหม่

Discussion writing of quantitative research results for new researchers

Received:	April	24, 2019
Revised:	August	8, 2019
Accepted:	August	13, 2019

ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล (Nattaphat Apirungruengsakul)*

ประสพชัย พสุนนท์ (Prasopchai Pasunon)**

บทคัดย่อ

การเขียนอภิปรายเป็นเสมือนการฉายภาพเหตุการณ์สำคัญให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยการถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านด้วยภาษาเขียน หรือทำอย่างไรให้ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้ในเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนต้องการจะนำเสนอ ดังนั้น การเขียนอภิปรายผลการวิจัยจึงเป็นการเขียนในลักษณะของการการตีความและการอธิบายสาเหตุของการเกิดข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย จากนั้นพิจารณาข้อค้นพบนั้นว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากคนอื่นที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องใกล้เคียงกันมากก่อนหน้านี้ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนวรรณกรรมมาสนับสนุนการอภิปรายว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงอภิปรายข้อจำกัดและจุดแข็งของการวิจัยที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป อย่างไรก็ตาม การเขียนอภิปรายผลการวิจัยถือเป็นเรื่องค่อนข้างยากเนื่องจากการอภิปรายไม่ได้มีหลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะนักวิจัยมือใหม่ ดังนั้น บทความนี้จึงได้กล่าวถึงความสำคัญของการอภิปรายผลการวิจัย หลักในการเขียนการอภิปรายผลการวิจัย องค์ประกอบของการเขียนอภิปรายผลการวิจัย ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย และสิ่งที่ควรระมัดระวังในการเขียนอภิปรายผลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถนำไปประยุกต์การเขียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของงานวิจัยของตนเอง

คำสำคัญ : การเขียนอภิปราย การอภิปรายผลการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ

---

* อาจารย์ ประจำสาขาการจัดการธุรกิจการค้าสมัยใหม่ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
Lecturer, Modern Trade Business Management Program, Faculty of Business Administration,
Panyapiwat Institute of Management, E-mail: nattaphat_a@hotmail.co.th

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Associate Professor Dr., Department of General Business Management, Faculty of Management Science,
Silpakorn University, E-mail: prasopchai@ms.su.ac.th

Abstract

Writing discussions is like projecting important events for readers to understand by conveying the stories and opinions of the author to the reader with written language or how to let the reader understand the content that the author wants to present. Therefore, the discussion of the research results is written in the manner of interpretation and explanation of the causes of the findings obtained from research. After that, consider the findings that are consistent or different from others who have studied the same or similar subjects. Including discussing the limitations and strengths of research that will lead to practical suggestions and suggestions for further research. However, the discussion of research findings is quite difficult, as the discussions do not have clear criteria and written forms. Especially for new researchers. Therefore, this article mentions to the importance, principles, elements and the process of writing discussion of research results to be the guideline for new generation researchers to apply writing to be consistent and suitable for the context of their research

Keywords: Discussion Writing, Research Discussion, Quantitative Research

บทนำ

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาคำตอบที่ถูกต้อง ตรวจสอบหาความจริงในศาสตร์ของแต่ละสาขาผ่านวิธีการและระบบที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถตรวจสอบความถูกต้องและมีหลักฐานประกอบที่น่าเชื่อถือทางทฤษฎีและเชิงประจักษ์ของข้อมูลที่ได้มาจากการทดลอง การสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกต นอกจากนี้ กระบวนการวิจัยต้องสามารถตรวจสอบและทำซ้ำได้ทั้งการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการตีความ ซึ่งผลการตรวจสอบที่ได้จะต้องตรงหรือใกล้เคียงกัน จึงจะเชื่อได้ว่าการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ (แวนดาว พรหมเสน, 2554) โดยทั่วไปรายงานวิจัยประกอบไปด้วย 4 หัวข้อหลัก ได้แก่ คำนำ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัย (บัณฑิต ถิ่นคำรพ, 2550) โดยเฉพาะการอภิปรายผลการวิจัยนั้นถือเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะกระทำภายหลังจากทำการสรุปผล เรียกว่าเป็น “หัวใจของการวิจัย” ซึ่งเป็นการให้เหตุผลและผลที่อาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดมาอภิปรายผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งนั้น (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2547) ผ่านการอธิบายข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิจัยเพื่อสนับสนุนสมมติฐาน ซึ่งเขียนด้วยภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย และมีเหตุผล (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560)

แม้ว่าการอภิปรายผลการวิจัยนั้นจะมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าส่วนอื่นๆ ของการวิจัย แต่ยังคงพบการอภิปรายผลการวิจัยที่มีลักษณะการเขียนที่ยืดเยื้อและซ้ำซ้อนกับเนื้อหาที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้ หรือการแปลความหมายผลการวิจัยอย่างขาดวิจารณญาณโดยไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ได้จากการค้นพบ นอกจากนี้ บางงานวิจัยที่มีข้อมูลการวิจัยน้อยก็อาจใช้วิธีการอภิปรายผลการวิจัยโน้มน้ำหนักให้ผู้อ่านคล้อยตามผู้วิจัยจากการกล่าวอ้างสิ่งที่มีเกินกว่าสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย แม้ระยะเวลาต่อมาการวิจัยได้ให้ความสำคัญและเน้นวิธีการวิจัยและผลการศึกษามากขึ้น แต่ยังคงพบว่ามีกรอภิปรายสิ่งที่เป็นเรื่องทั่วไปมากกว่าประเด็นสำคัญเฉพาะที่ได้จากผลการวิจัยชิ้นนั้น รวมไปถึง

การเน้นจุดแข็งให้เด่นมากกว่าจุดอ่อนของการวิจัย จนอาจทำให้ผลการศึกษามีผิดเพี้ยนไปจากที่ควรจะเป็น (บัณฑิต ถิ่นคำพร, 2550 และ Docherty, M. & Smith, R., 1999) จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้น บทความนี้เป็นการเสนอแนวทางและหลักการเขียนการอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแนวทางดังกล่าวได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและรายงานที่ได้รับตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับนักวิจัยมือใหม่นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ

ความหมายของการอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย หมายถึง การแปลผลลัพธ์หรือบรรยายสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในลักษณะของการตีความผลการวิจัย ซึ่งเป็นการสะท้อนสมรรถนะการคิดเชิงวิพากษ์ของผู้วิจัยผ่านการให้ความคิดเห็นที่สามารถเชื่อมโยงกับคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมีความขัดแย้งหรือสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยและผลการวิจัยในอดีตอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลที่เป็นเช่นนั้น ขณะเดียวกันการอภิปรายผลการวิจัยอาจนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลหรือข้อสรุปที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมหรือข้อค้นพบในงานวิจัยของผู้อื่นที่มีการรายงานไว้แล้วมาสนับสนุน รวมทั้งนำข้อดีและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการวิจัยมาใช้เป็นเหตุผลประกอบการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปในอนาคต (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2547: นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555: รสริน พิมลบรรยงก์, 2555: สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560: พรชนก ทองลาด, 2561: Dewan, P. & Gupta, P., 2016)

ความสำคัญของการอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยมีจุดประสงค์ในการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น อธิบายข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิจัยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการอธิบายสาเหตุของการเกิดข้อค้นพบ รวมถึงมีการเปรียบเทียบผลของข้อค้นพบกับข้อสรุปที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มีการอธิบายจุดแข็งและข้อจำกัดของการวิจัย ซึ่งนำไปสู่การเสนอแนวทางการวิจัยในอนาคต ทั้งนี้ หากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไม่ตรงกับการทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยอาจจะอ้างอิงผลการวิจัยของผู้ที่เคยวิจัยไว้แล้วเพื่อนำมาสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเป็นการเพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555 และ Bagga, A., 2016) การอภิปรายผลการวิจัยที่ดีไม่ควรอภิปรายจากผลการวิจัยทั้งหมดที่ค้นพบแต่ควรเลือกเฉพาะประเด็นสำคัญหรือสิ่งที่น่าสนใจเพื่ออภิปรายเชิงลึกในแต่ละด้าน ต้องมีการเรียงลำดับองค์ประกอบของข้อมูลให้ครบถ้วนผ่านการร้อยเรียงกันไป (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2556) จะเห็นได้ว่า การเขียนอภิปรายผลการวิจัยเป็นความท้าทายอย่างมากสำหรับนักวิจัย โดยเฉพาะนักวิจัยมือใหม่ที่จะต้องใช้วิธีการเขียนที่กระชับรัดกุมและพิถีพิถันด้วยการอ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งหลักการดังกล่าวจะเป็นกุญแจสำคัญในการนำเสนอผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงยังแสดงความสามารถในการคิดและอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ของผู้วิจัยด้วย (Bagga, A., 2016)

หลักในการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยมีข้อสังเกตที่สำคัญ คือ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาต้องสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างตรงประเด็น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการอภิปรายจะมีเนื้อหาที่กระชับเพราะต้องตามคำถามการวิจัย โดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาขยายและเชื่อมโยงสู่การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น อภิปรายผลการวิจัยจึงเป็นการขยายข้อค้นพบที่เกิดขึ้นไปสู่ภาพกว้างของการประมวลหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งแตกต่างกับการเขียนความเป็นมาหรือความสำคัญของปัญหาที่เป็นการกล่าวถึงภาพกว้างและลงลึกสู่การสรุปประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา (พรชนก ทองลาด, 2561) สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณที่ได้มาตรฐานทางวิชาการนั้นต้องประกอบด้วยสมมติฐานเพื่อกำหนดตัวแปร ความสัมพันธ์ของตัวแปร และวิธีการทางสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการอภิปรายผลการวิจัยนั้นสามารถประยุกต์ให้สอดคล้องกับความเหมาะสมและบริบทในแต่ละงานวิจัย (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560) หลักในการเขียนอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานสามารถจำแนกหลักการสำคัญ ได้ดังนี้

1) การเขียนสมมติฐานการวิจัยและรายงานผลการวิจัยเพื่อให้ผู้อ่านทราบสมมติฐานของงานวิจัยเป็นการมุ่งเสนอข้อค้นพบที่สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยอภิปรายให้สอดคล้องกับการเขียนไว้ในส่วนผลการวิจัย ทั้งนี้ การเขียนอภิปรายมักจะนำเสนอตามจำนวนสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560)

2) ผู้วิจัยควรเขียนอภิปรายผลการวิจัย โดยการอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานและบอกนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significance) ที่ได้จากข้อค้นพบว่ามีนัยสำคัญที่ระดับใดหรือไม่มีนัยสำคัญ เนื่องจากการบอกระดับของนัยสำคัญนั้นมีผลในการตีความน่าเชื่อถือของงานวิจัย รวมถึงบ่งบอกระดับความผิดพลาดหรือความเสี่ยงในการตัดสินใจที่มีต่อสมมติฐานการวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ในการอธิบายและยืนยันความสอดคล้องหรือความแตกต่างของข้อค้นพบจากการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกับข้อค้นพบของผู้วิจัยท่านอื่น กล่าวคือ หากข้อค้นพบจากการวิจัยมีระดับนัยสำคัญ 0.5 หมายถึง ความเสี่ยงของการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานนั้นมีโอกาสที่จะผิดพลาด ร้อยละ 5 ทั้งนี้ หากข้อค้นพบจากการวิจัยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 นั้นหมายถึง ความเสี่ยงของการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานนั้นมีโอกาสที่จะผิดพลาด ร้อยละ 1 (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560) ดังนั้นระดับนัยสำคัญยิ่งน้อย ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจก็มีโอกาสน้อยลง

3) การเขียนเพื่ออธิบายผลการวิจัยที่ค้นพบเพื่อเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่างของผลการวิจัยปัจจุบันกับงานวิจัยในอดีต โดยการเชื่อมโยงผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบจากนั้นเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยของผู้วิจัยท่านอื่นที่ทำการวิจัยไปแล้วในอดีตผ่านการอธิบายเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นการยืนยันหรือต่อยอดองค์ความรู้เดิม ซึ่งการเปรียบเทียบงานวิจัยในการอภิปรายผลการวิจัยเพื่อสอดคล้องและความแตกต่างของข้อค้นพบจากการวิจัยนั้นควรเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ทันสมัยหรืองานวิจัยที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด เนื่องจากจะทำให้การอภิปรายการวิจัยมีความน่าเชื่อถือและความทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ หากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานหรือผลการวิจัยออกมาตรงกันข้ามกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยต้องยอมรับและหาเหตุผลเพื่ออธิบายความไม่สอดคล้องนั้นจากข้อค้นพบตามความจริง โดยไม่ทำการตั้งคำตอบการวิจัยหรือกำหนดการอธิบายเหตุผลไว้ล่วงหน้า เนื่องจากเป้าหมายหลักของการวิจัย คือ การให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบมากกว่าการได้มาซึ่งการพิสูจน์ (Hess, D. R., 2004)

4) การเขียนอภิปรายผลการวิจัยเพื่อนำไปสู่ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยควรเขียนอภิปรายผลการวิจัยโดยระบุปัญหาและข้อจำกัดของงานวิจัย (The limitation of the study) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ที่รู้ว่าการของตนเองนั้นมีจุดอ่อนหรือข้อจำกัดในประเด็นใดบ้าง (สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560) ซึ่งการรายงานข้อจำกัดของผลการวิจัยนั้นจะนำไปสู่การเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยควรมุ่งเน้นการอภิปรายบนพื้นฐานของผลจากการวิจัยที่ได้จากการศึกษาโดยปราศจากการเตรียมข้อเสนอแนะไว้ล่วงหน้า (Kerlinger, F. N., 1964)

หลักในการเขียนอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้วิจัยควรเขียน อภิปรายผลการวิจัยโดยการอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยที่สอดคล้องสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น ซึ่งสามารถเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ขณะเดียวกันในการวิจัยเชิงปริมาณควรระบุปัจจัยสำคัญทางสถิติเพื่อสะท้อนถึงการตีความผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้วิจัยควรอภิปรายผลการวิจัยบนพื้นฐานของข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยโดยปราศจากการเตรียมคำตอบไว้ล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม นอกจากทำความเข้าใจหลักในการเขียนอภิปรายผลการวิจัย สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยควรให้ความสำคัญเช่นกันคือ องค์ประกอบการเขียนอภิปรายผลการวิจัยเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยและทราบความต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับสิ่งที่ได้การคาดเดาได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

องค์ประกอบการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

การเขียนอภิปรายผลการวิจัยถือเป็นหนึ่งในส่วนที่สำคัญของการวิจัยที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมากในการอภิปราย อย่างไรก็ตาม ไม่มีงานวิจัยใดที่อภิปรายผลได้ดีที่สุด แต่การอภิปรายผลการวิจัยที่ดี คือ การทำให้ผู้อ่านทราบความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและการคาดเดา (Dissertation Genius, 2016) ทั้งนี้ การเขียนอภิปรายผลการวิจัยที่ยากลำบากนี้ดูง่ายขึ้นด้วยคำถามต่อไปนี้: ผลลัพธ์หมายความว่าอย่างไร การค้นพบมีความจริงและมีความสัมพันธ์กันเพียงใด เหตุใดจึงสอดคล้องหรือแตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ขยายความรู้ปัจจุบันอย่างไร โดยสรุปส่วนประกอบที่สำคัญของการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 5 องค์ประกอบ (Bagga, A., 2016) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเขียนสรุปสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบ โดยการตีความและเน้นความสำคัญของข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

องค์ประกอบที่ 2 การระบุและยอมรับข้อจำกัดงานวิจัยที่ผู้วิจัยแสดงให้เห็น โดยการอภิปรายข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นการกล่าวถึงในเชิงบวก อาทิ การไม่อ้างสิทธิ์ว่าเป็นผู้ศึกษาคนเป็นแรกในลักษณะของการอวดอ้างหรือพูดเกินความเป็นจริง

องค์ประกอบที่ 3 การอธิบายข้อค้นพบที่สำคัญของผู้วิจัยที่ละประเด็น โดยสรุปสิ่งที่พบและอธิบายว่าสอดคล้องหรือแตกต่างกับผู้วิจัยคนอื่น กรณีที่มีความแตกต่างของระเบียบวิธีวิจัยหรือข้อจำกัดของงานวิจัยในปัจจุบัน ให้อภิปรายว่าความแตกต่างดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลการศึกษายังไร

องค์ประกอบที่ 4 การอภิปรายที่ข้อค้นพบหลักหรือประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ โดยอ้างอิงเอกสารวิชาการ เพื่อให้การอภิปรายมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 การสรุปข้อค้นพบหลักหรือประเด็นสำคัญของการศึกษา รวมไปถึงเขียนข้อเสนอแนะที่มุ่งเน้นสำหรับกรวิจัยที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาการวิจัยครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

ทั้งนี้ นอกเหนือจากการพิจารณาองค์ประกอบของการอภิปรายผลการวิจัยที่ชัดเจนแล้วในขั้นตอนการเขียนนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนที่จะถ่ายทอดเรื่องราวจากความคิดเห็นของผู้วิจัยไปสู่ผู้อ่านด้วยภาษาเขียน ดังนั้น การเขียนอภิปรายผลการวิจัยจึงเป็นเสมือนการฉายภาพเหตุการณ์สำคัญให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ

ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัยโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย	ตัวอย่างการเขียน
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย/ศึกษาเกี่ยวกับอะไร เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเขียนอธิบายให้ผู้อ่านทราบว่าผู้วิจัยทำวิจัยเกี่ยวกับอะไร กล่าวคือ วัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐานการวิจัย	- จากวัตถุประสงค์การวิจัย..... - จากสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ที่ว่า.....
ขั้นตอนที่ 2 ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นเช่นไร เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเขียนรายงานผลการวิจัยที่ได้จากการค้นพบ/การวิเคราะห์ข้อมูล	- กรณีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ: ผลการวิจัยพบว่า..... อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ..... - กรณีที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ: ผลการวิจัยพบว่า..... อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.....
ขั้นตอนที่ 3 เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เป็นขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัยที่ผู้วิจัยให้เหตุผลว่า ผลการวิจัยที่ค้นพบนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น โดยลักษณะการเขียนจะแสดงความคิดความเข้าใจถึงผลการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมของผู้วิจัยว่ามีมากน้อยเพียงใด	- ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า (ให้เหตุผล)..... - ทั้งนี้เนื่องจาก (ให้เหตุผล)..... - ทั้งนี้เป็นเพราะ (ให้เหตุผล).....

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย (ต่อ)

ขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัย	ตัวอย่างการเขียน
ขั้นตอนที่ 4 ผลการศึกษาสอดคล้องกับการวิจัยของผู้อื่นหรือไม่อย่างไร เป็นขั้นตอนการเขียนอภิปรายผลการวิจัยว่า ผลการวิจัยนั้นยืนยันความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้วิจัยท่านอื่นอย่างไร	- ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ..... (ปี พ.ศ.) กล่าวว่า ..... - ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องดังที่..... (ปี พ.ศ.) พบว่า..... - ดังที่..... (ปี พ.ศ.) ที่ว่า.....
ขั้นตอนที่ 5 อธิบายเหตุผลหลังสรุปผลการวิจัย	.....(ผลการวิจัย) ..... สอดคล้อง/ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ..... ทั้งนี้ เพราะ/ อาจเป็นเพราะ* ..... สอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ** .....
อธิบายความสอดคล้องกับผลการวิจัยหลังสรุปผลการวิจัย	.....(ผลการวิจัย) ..... สอดคล้อง/ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ..... ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ* ..... ทั้งนี้ เพราะ/อาจเป็นเพราะ** .....

ที่มา: วาโร เฟ็งสวีส์ตี (2547) ทองสง่า ผ่องแผ้ว (2550) และจักรกฤษณ์ โปคาพล (2556)

หมายเหตุ * ยกงานวิจัยที่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาเท่านั้นมาเขียนจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

** อธิบายสาเหตุหรือเหตุผลที่น่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงแนวคิดและทฤษฎี โดยกล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยและความจำเป็นสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม

ทั้งนี้ การเขียนอภิปรายผลการวิจัยนั้นผู้วิจัยควรมุ่งเน้นในการเขียนข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยว่า สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ โดยอภิปรายให้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง (งามตา วนิทานนท์, 2553) ผู้วิจัยควรแสดงความคิดเห็นหรือทรรศนะเกี่ยวกับผลการศึกษาจากการเปรียบเทียบระหว่างผลการศึกษาครั้งนี้กับครั้งก่อน ๆ หรือกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยไม่มีอคติ รวมถึงให้คำอธิบายไม่ว่าผลการเปรียบเทียบนั้นจะขัดแย้งหรือสอดคล้องกันก็ตาม (บัณฑิต ถิ่นคำพร, 2550) กรณีที่การวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยต้องหาเหตุผลมาประกอบการอธิบายและอาจพิจารณากระบวนการวิจัยที่ผู้วิจัยดำเนินการมาว่ามีจุดอ่อนที่ใดบ้าง เช่น ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเหมาะสมกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของตนเองหรือไม่ (วาโร เฟ็งสวีส์ตี, 2547)

สิ่งที่ควรระมัดระวังในการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

สำหรับเขียนในอภิปรายผลการวิจัยเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการแสดงความคิดเห็นเพื่อฉายภาพผลการวิจัยให้แก่ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอในรูปแบบของภาษาเขียน ดังนั้น ผู้วิจัยเน้นการเขียนอภิปรายในบริบทที่ตนเองทำการศึกษาวิจัย ซึ่งไม่ควรคาดเดาหรือคาดการณ์ห่างไกลเกินบริบทงานวิจัยของตนเองจนเกิดความไม่สมเหตุสมผลและมุ่งเน้นการอภิปรายผลที่ค้นพบความจริงมากกว่าการพิสูจน์ความจริง รวมถึงไม่ควรปิดบัง จุดแข็งจุดอ่อนของงานวิจัย โดยการอธิบายข้อจำกัดเหตุและผลที่ได้จากข้อค้นพบไปใช้กับการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อลดความหละหลวมอันเนื่องมาจากอคติของผู้วิจัยขณะเดียวกันผู้วิจัยจำเป็นต้องระมัดระวังการเขียนอภิปรายผลการวิจัยในลักษณะของการสั่งสอนผู้อ่าน โอ้อวด หรือถ่อมตัวเกินไป แต่ควรตั้งประเด็นที่เกี่ยวกับข้อค้นพบ จากการวิจัยเพื่อไม่ให้ผู้อ่านต้องคิดวิเคราะห์ ตีความความหมาย หรือค้นหาเหตุผลเพิ่มเติมเพื่ออธิบายสิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบ และสุดท้ายผู้วิจัยไม่ควรอภิปรายผลการวิจัยในเชิงกล่าวหางานวิจัยของผู้อื่นในเชิงให้ร้าย โจมตี หรือกล่าวถึงด้วยถ้อยคำหยาบคาย (งามตา วรินทร์านนท์, 2553: ดวงเดือน พันธมนานิน, 2553: สาธิต เชื้ออยู่นาน, 2560) เพื่อให้อภิปรายผลการวิจัยเป็นการนำเสนอความสำคัญของข้อค้นพบจากการวิจัยและสามารถขยายฐานองค์ความรู้ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และนำไปสู่การต่อยอดการวิจัยในอนาคต

สรุป

การเขียนอภิปรายเป็นเหมือนการฉายภาพให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยผ่านการใช้ภาษาเขียนถ่ายทอดเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ทำอย่างไรให้ผู้อ่านเข้าใจและรับรู้ในเนื้อหาสาระที่ผู้เขียนนำเสนอ ดังนั้นงานเขียนที่ดีไม่ควรให้ผู้อ่านใช้ความพยายามในการตีความและทำความเข้าใจ ซึ่งหากผู้อ่านไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่องอาจนำไปสู่การมองข้ามและละเลยงานเขียนนั้นไป นอกจากนี้ ไม่ควรใส่ข้อมูลทุกอย่างลงไปในการเขียนด้วยเหตุผลที่ว่าอยากให้ผู้อ่านได้องค์ความรู้จากข้อค้นพบแล้วสิ่งนั้นจะทำให้งานเรามีคุณค่ามากขึ้น ทั้งที่จริงเป็นเรื่องที่เข้าใจผิดอย่างสิ้นเชิง ซึ่งการเขียนอภิปรายผู้เขียนควมคุมให้อยู่ในระดับที่พอดี คือ ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ยึดหลักการเขียนให้กระชับแต่ได้สาระอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนข้อมูลที่มีมากมายจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อค้นพบที่ได้จากผลการวิจัยเป็นเพียงผู้อยู่เบื้องหลังสนับสนุนประเด็นหรือเนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

ดังนั้น บทความฉบับนี้เป็นการนำเสนอหลักการเขียนอภิปรายที่ถือได้ว่าเป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้วิจัยในด้านความคิดในเชิงวิพากษ์ที่สามารถแยกแยะองค์ประกอบของเนื้อหาด้วยการร้อยเรียงอธิบายที่มาสาเหตุการเกิดขึ้นของข้อค้นพบจากวิธีการค้นหาความจริงในสิ่งที่ต้องการศึกษา จากนั้นพิจารณาข้อค้นพบนั้นว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากคนอื่นที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องใกล้เคียงกันมาก่อนหน้านี้หรือไม่ เพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงงานวิจัยครั้งนี้ให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ด้วยลักษณะของเนื้อหาในการเขียนที่มีความกระชับและได้ใจความสำคัญ อย่างไรก็ตาม การเขียนอภิปรายผลการวิจัยถือเป็นเรื่องค่อนข้างยาก โดยเฉพาะนักวิจัยมือใหม่เนื่องจากการอภิปรายไม่ได้มีหลักเกณฑ์และรูปแบบการเขียนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น หลักการอภิปรายผลการวิจัยข้างต้นจึงเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นเพื่อให้ นักวิจัยรุ่นใหม่สามารถนำไปประยุกต์การเขียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทงานวิจัยของตนเอง

References

- Bagga, A. (2016). "Discussion: The Heart of the Paper". *Indian Pediatrics, Art and Science of Writing a Paper*. 53(10). 901-904.
- Bavdekar, S. B. (2015). "Writing the Discussion Section: Describing the Significance of the Study Findings". *Journal of the Association of Physicians of India*. 63. 40-42.
- Chuayounan, S. (2017). "The Principle of Discussion Writing for Quantitative Research". *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10., 2, 2456 - 2562.
- Dewan, P. & Gupta, P. (2016). "Writing the Title, Abstract and Introduction: Looks Matter!". *Indian Pediatrics, Art and Science of Writing a Paper*. 53. 253-241.
- Dissertation Genius. (2016). 12 Steps to Write an Effective Discussion Chapter. Retrieved January 10, 2019 from <https://dissertationgenius.com/12-steps-write-effective-discussion-chapter/>
- Docherty, M. & Smith, R. (1999). "The case for structuring the discussion of scientific papers". *BMJ*. 318: 1224 - 1225.
- Hess, D. R. (2004). "How to Write an Effective Discussion". *Respiratory Care*. 49(10). 1238-1241.
- Kerlinger, F. N. (1964). *Foundations of Behavioral Research: Educational and Psychological Inquiry*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Phanthumnawin, D. (2010). theknik samkhan phuā kān sarup læ 'aphiprāi nai rāingān kānwichai. tamrā lem thī 5 ā phonlakā rawi chāi læ withikān 'aphiprāi phon thī nā pai sū khoṣāncēnæ thī song khunkhā. sūn wichai læ phatthanā rabop phruttikam Thai. Bangkok. The office of the National Research Council of Thailand.
- Phengsawat, W. (2004). kān 'aphiprāi phonlakā rawi chāi : huāchāi khoṅg kānwichai . *Services Journal, Prince of Songkla University*. 15., 2-3. 74-79
- Phodaphon, J. (2013). kān khīan 'aphiprāi phonlakā rawi chāi hai nāān. Retrieved January 10, 2019 from http://www.mbuslc.ac.th/wp-content/uploads/2013/10/เข_ยนาการอก_ปรายผลใหน_าอ_าน.pdf.
- Phongphaeo, T. (2007). kān khīan withayaniphon : kān khīan 'aphiprāi phon bæp mūāchīp . Retrieved January 10, 2019 from <https://www.gotoknow.org/posts/14071>
- Promsen, W. (2011). Qualitative Research and Quantitative Research. *RMUTI Journal*. 4., 1. 95-102. 1-8.
- Thinkhamrop, B. (2007). Writing discussion in research report. *Data Management & Biostatistics Journal*. 3., 1.
- Thonglard, B. (2018). Writing research articles for publication...how to do it?. *Panyapiwat Journal*, 10(Special), 279-291.

- Wanintanon, N. (2010). lakkān khīan ‘aphiprāi phonlakā rawi čhai panhā thī phop læ næōthāng kākækhai prapprung. tamrā lem thī 5 ā phonlakā rawi čhai læ withikān ‘aphiprāi phon thī nā pai sū khoṣānoēnæ thī song khunkhā. sūn wichai læ phatthanā rabop phruttkam Thai. Bangkok. The office of the National Research Council of Thailand.
- Wiratchai, N. (2012). rūpbæp læ laksana khōng botkhwām wichai thī tī phim nai wārasān tām mātrathān sākon. *Silpakorn Educational Research Journal*, 4., 1, 7-16.